

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2021/22

Destinace (země, město): Bosna a Hercegovina, Sarajevo

Jméno, příjmení: Blanka Zahajská

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet, Odsjek za slavenske jezike i književnosti

<https://www.ff.unsa.ba/index.php/bs/o-odsjeku-slavistika>

Obecně o lektorátu

Lektorát českého jazyka a literatury v Sarajevu je součástí katedry slovanských jazyků a literatur (Odsjek za slavenske jezike i književnosti) Filozofické fakulty Univerzity v Sarajevu. Byl otevřen v roce 2008, později v roce 2015 následovalo otevření lektorátu slovinského jazyka a v roce 2020 také polského jazyka (výuka prakticky začala ale až v roce 2021).

Popis kurzů

Na fakultě jsou nabízeny kurzy celkem ve třech úrovních:

1. Dvousemestrální kurz pro začátečníky **Český jazyk a kultura 1 a 2** (Češti jazyk i kultura 1 v zimním semestru, Češti jazyk i kultura 2 v letním semestru) s výstupní úrovní A1/A2. Tento kurz mají studenti slavistiky jako povinně volitelný (ve třetím a čtvrtém semestru studia) a studenti ostatních kateder na filozofické fakultě ho mohou navštěvovat jako volitelný předmět, za nějž získávají kredity. Tento kurz je zároveň otevřený zájemcům z řad veřejnosti. Organizaci veřejných kurzů zajišťuje akademické centrum Nirsa, které je taktéž univerzitním pracovištěm.

2. Dvousemestrální kurz češtiny pro středně pokročilé (s výstupní úrovní A2/B1), který je otevřen veřejnosti. Tento kurz není součástí studijních plánů, takže studenti filozofické fakulty, kteří absolvovali kurz pro začátečníky, ho mohou navštěvovat, ale už za něj nezískávají kredity. Tento kurz je taktéž organizován centrem Nirsa.

3. Dvousemestrální kurz češtiny pro pokročilé (s výstupní úrovní B1). Funguje za stejných podmínek jako kurz pro středně pokročilé.

Celkem tedy mohou zájemci studovat český jazyk tři roky. Vstup do kurzů vyšší úrovně není podmíněn absolvováním předchozích kurzů, zařazení do kurzu záleží na jazykové úrovni uchazeče.

	Kurz pro začátečníky (1. rok studia)	Kurz pro středně pokročilé (2. rok studia)	Kurz pro pokročilé (3. rok studia)
Kurz pro studenty FF (povinně volitelný / volitelný)	√	X	X
Kurz pro veřejnost (centrum Nirsa)	√	√	√

Časová dotace pro předměty **Český jazyk a kultura 1** a **Český jazyk a kultura 2** je 4 vyučovací hodiny týdně (4 x 45 minut). Semestr trvá 15 týdnů, přičemž 8. týden semestru je vyhrazen pro půlsesemestrální testy ze všech vyučovaných předmětů a výuka v tomto týdnu neprobíhá. Totéž platí i pro kurzy vyšší úrovně.

Motivací studentů z filozofické fakulty ke studiu češtiny je většinou nutnost absolvování nějakého volitelného předmětu a získání kreditů po složení závěrečné zkoušky a díky tomu možnost postupu do dalšího ročníku studia. Motivací účastníků z řad veřejnosti je zájem o studium v ČR, získání práce v ČR či zájem o českou kulturu obecně, často podněcený buď návštěvou ČR, nebo dočasným pobytem v ČR (váleční uprchlíci v 90. letech). Někteří ze studentů chtějí navštěvovat kurzy, protože mají české kořeny.

Situace v letošním roce

V celém akademickém roce probíhala výuka s českou lektorkou pouze online na platformě Zoom. Fakulta byla z důvodu epidemiologických nařízení zavřena až do května, kdy se většina kurzů vrátila na půdu fakulty. Kurzy češtiny ale zůstaly nadále v online podobě, neboť ve všech

kurzech byli studenti, kteří žijí mimo Sarajevo, a kurzy by nemohli navštěvovat. Vzhledem k úrovni vybavení katedry a celkové kvality internetového připojení v Bosně se hybridní podoba výuky nejevila jako dobré řešení.

Vzhledem k tomu, že kurzy byly otevřeny v online podobě a jsou nabízeny jako bezplatné, strhl se o ně obrovských zájem. Jen přes centrum Nirsa bylo v září do kurzu začátečníků přihlášeno 25 uchazečů z veřejnosti a dalších 14 zůstalo na čekacím listu. Reálně pak začalo docházet na kurz 17 studentů (studenti z čekacího listu nebyli do kurzu přijati – kurz jim bude nabídnut v následujícím akademickém roce). S propagací kurzu velkou měrou pomohla Česká ambasáda v Sarajevu a také Jadranka Šuster jako zástupce spolku česko-bosenského přátelství Sněžka. Díky online formátu kurzů se také podařilo zaplnit kurz pro středně pokročilé.

Zde je rozpis počtu studentů dle jednotlivých úrovní.

	Kurz pro začátečníky (1. rok studia)	Kurz pro středně pokročilé (2. rok studia)	Kurz pro pokročilé (3. rok studia)
Počet studentů na začátku školního roku	17 studentů (povinně volitelný / volitelný předmět) 16 studentů z řad veřejnosti	7 studentů	1 studentka
Počet studentů, kteří úspěšně dokončili 1. semestr studia	16 studentů (povinně volitelný / volitelný předmět) 9 studentů z řad veřejnosti	5 studentů	1 studentka
Počet studentů, kteří úspěšně dokončili kurz (dva semestry studia)	15 studentů (povinně volitelný / volitelný předmět) 5 studentů z řad veřejnosti	5 studentů	1 studentka

Studenti, kteří si zapsali češtinu jako povinně volitelný nebo volitelný předmět, byli z katedry slavistiky, romanistiky a arabistiky. Na kurzy pro veřejnost se přihlásili zájemci ze Sarajeva a z dalších měst jako Banja Luka, Mostar, Tešanj, Brčko atd.

Výukové materiály

Jako základní učební materiál byly ve výuce využívány učebnice *Česky krok za krokem 1 a 2* Lídy Holé, které lektorka dále doplňovala o další materiály.

Akce v průběhu roku

V září 2021 byly v rezidenci české ambasadorky Ivany Hlavsové studentům slavnostně předány certifikáty potvrzující úspěšné ukončení kurzu češtiny. Akce se zúčastnila také vedoucí katedry Adijata Ibrišimović-Šabić.

V prosinci jsme společně s polskou lektorkou a ve spolupráci se sarajevským knihkupectvím Buybook uspořádali literární setkání „Literatura nás spojuje“ pro studenty a zájemce z veřejnosti. Tato akce se konala v prostorách jedné z místních legendárních kaváren a byli na ní představeni dva čeští a dva polští autoři (Karel Čapek, Milan Kundera, Olga Tokarczuk a Adam Zagajewski). Jako online hosté a řečníci byli pozváni předkladatel z českého jazyka Hasan Zahirović a překladatelka z polského jazyka Đurđica Čilićová. Setkání se zúčastnili také zástupci katedry slavistiky Adijata Ibrišimović-Šabić a Amela Ljevo-Ovčina a zástupci české a polské ambasády. Součástí setkání bylo čtení z děl českých a polských autorů.

Během jarního semestru se dva ze studentů zapojili do překladatelské soutěže pořádané Ústavem jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy a Generálním ředitelstvím pro překlady Evropské komise.

V průběhu roku se lektorka také zúčastnila některých akcí pořádaných spolky Česká beseda (spolek sdružující osoby s českými kořeny) a Sněžka (spolek česko-bosenského přátelství), jako například vánočního setkání nebo setkání při příležitosti Mezinárodního dne žen.

Ubytování a životní podmínky lektora

Fakulta neposkytuje lektorovi ubytování, takže si jej lektor musí zajistit sám. V Sarajevu je velká dostupnost bytů odpovídajících evropským standardům, přičemž ceny nájmu jsou nižší než v ČR. Ubytování je možné si zajistit velmi snadno už před příjezdem do destinace přes facebookové skupiny k tomu určené. V minulosti poskytovala fakulta příspěvek na stravování

a příspěvek na kupon na městskou hromadnou dopravu. V letošním akademickém roce lektorka žádný takový příspěvek nedostávala.

Změny plánované na následující akademický rok

Otevření online kurzů i pro uchazeče žijící mimo Sarajevo se ukázalo jako dobrá alternativa, jak nabídnout kurzy většímu počtu zájemců i potenciálním zájemcům z řad krajanů. Proto se lektorka rozhodla navrhnout katedře slavistiky a centru Nirsa, abychom v určité podobě online kurzy zachovali i do budoucna. Návrh prochází v současnosti schvalovacím řízením. Změny by měly vejít v platnost od nového akademického roku a budou detailněji popsány v následující závěrečné zprávě.

Sarajevo 25. července 2022

Mgr. Blanka Zahajská